

Asia C-632/22

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan nojalla esitetyn
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

10.10.2022

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Tribunal Supremo (ylin tuomioistuin, Espanja)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

7.10.2022

Valittaja:

AB Volvo

Vastapuoli:

Transsaqui S. L.

Pääasian kohde

Tuomiota koskeva muutoksenhaku – ”Vilpillinen vehkeily” – Kuorma-autokartelli – Kilpailuoikeuden rikkomisesta aiheutuneen vahingon korvaamista koskeva kanne – Vastaajan kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa – Tiedoksianto vastaajan tytäryhtiön osoitteessa, joka sijaitsee kantajan jäsenvaltiossa – Yrityskokonaisuus

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

Tulkintaa koskeva ennakkoratkaisupyyntö – SEUT 267 artikla – Euroopan unionin perusoikeuskirja, 47 ja 53 artikla – Oikeus tehokkaiseen oikeussuojakeinoihin – SEUT 101 artikla

Ennakkoratkaisukysymykset

1. Voidaanko Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklaa, luettuna yhdessä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan kanssa, tulkita kuorma-autokartellia koskevaan oikeusriitaan liittyvissä, tässä

ennakkoratkaisupyyntöpäätöksessä kuvatuissa olosuhteissa siten, että emoyhtiö, johon kohdistuu kilpailua rajoittavista menettelyistä aiheutuneen vahingon korvaamista koskeva vaatimus, on haastettu asianmukaisesti, kun haastetiedoksianto on toteutettu (tai pyritty toteuttamaan) sellaisen tytäryhtiön osoitteessa, jonka kotipaikka on siinä valtiossa, jossa tuomioistuinmenettely käydään, ja kun emoyhtiö, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, ei ole saapunut tuomioistuinmenettelyyn, vaan se on ollut koko ajan poissa oleva?

2. Jos edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko perusoikeuskirjan 47 artiklan tulkitseminen tällä tavoin yhdenmukaista perusoikeuskirjan 53 artiklan kanssa, kun huomioon otetaan Tribunal Constitucionalin (perustuslakituomioistuin, Espanja) oikeuskäytäntö, joka koskee emoyhtiöiden, joiden kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, haastamista kuorma-autokartelliin liittyvissä oikeusriidoissa?

Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan

Euroopan unionin perusoikeuskirja

47 artikla: ”Jokaisella, jonka unionin oikeudessa taattuja oikeuksia ja vapauksia on loukattu, on oltava tässä artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot tuomioistuimessa.

Jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa, joka on etukäteen laillisesti perustettu. Jokaisella on oltava mahdollisuus saada neuvoja ja antaa toisen henkilön puolustaa ja edustaa itseään.”

52 artiklan 3 kohta: ”Siltä osin kuin tämän perusoikeuskirjan oikeudet vastaavat ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä yleissopimuksessa taattuja oikeuksia, niiden merkitys ja ulottuvuus ovat samat kuin mainitussa yleissopimuksessa. Tämä määräys ei estä unionia myöntämästä tätä laajempaa suojaa.”

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta. 101 artikla.

Tietyistä säännöistä, joita sovelletaan jäsenvaltioiden ja Euroopan unionin kilpailuoikeuden säännösten rikkomisen johdosta kansallisen lainsäädännön nojalla nostettuihin vahingonkorvauskanteisiin 26.11.2014 annettu neuvoston direktiivi 2014/104/EU. 17 artiklan 1 kohta.

Oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa (asiakirjojen tiedoksianto) ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1348/2000 kumoamisesta 13.11.2007 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1393/2007.

5 artikla. Asiakirjojen kääntäminen

”Lähetettävän viranomaisen, jolle hakija antaa asiakirjan lähettämistä varten, on selostettava hakijalle, että vastaanottaja voi kieltäytyä vastaanottamasta asiakirjaa, jollei se ole jollakin 8 artiklassa tarkoitetuista kielistä.

Hakija vastaa kaikista ennen asiakirjan lähettämistä aiheutuvista kääntämiskustannuksista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tuomioistuimen tai toimivaltaisen viranomaisen myöhempää päätöstä velvollisuudesta vastata tällaisista kustannuksista.”

Oikeudenkäynti- ja muiden kuin oikeudenkäyntiin liittyvien asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa (asiakirjojen tiedoksianto) 25.11.2020 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 2020/1784, 9 artikla.

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12.12.2012 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1215/2012, 45 artiklan 1 kohdan b alakohhta.

Unionin tuomioistuimen tuomio 6.10.2021, C-882/19, EU:C:2021:800, 33–37, 39, 41, 43, 51 ja 52 kohta.

Unionin tuomioistuimen tuomio 2.3.2017, C-354/15, EU:C:2017:157, 72 kohta.

Unionin tuomioistuimen tuomio 16.9.2015, C-519/13, EU:C:2015:603, 24, 30–33 ja 43 kohta.

Unionin tuomioistuimen tuomio 8.5.2008, C-14/07, EU:C:2008:264, 64, 76 ja 78 kohta.

Unionin tuomioistuimen tuomio 26.2.2013, C-399/11, EU:C:2013:107, 55 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 19.3.1997, Hornsby v. Kreikka (CE:ECHR:1997:0319JUD001835791), 40 ja 41 kohta, ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 26.2.2002, Del Sol v. Ranska (CE:ECHR:2002:0226JUD004680099), 21 kohta.

Kansalliset oikeussäännöt ja oikeuskäytäntö, joihin viitataan

Espanjan perustuslaki (Constitución española)

24 §

”1. Jokaisella on legitiimejä oikeuksiaan ja vapauksiaan käyttäessään oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan tuomioistuimessa ilman, että oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin voitaisi evätä.

2. Jokaisella on myös oikeus saada asiansa käsitellyksi lakisääteisessä tuomioistuimessa, oikeus puolustukseen ja avustajan käyttämiseen, oikeus saada tietää häntä vastaan nostetusta syyttestä, oikeus julkiseen ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ilman aiheettomia viivytyksiä, oikeus käyttää asianmukaisia todistuskeinoja puolustautumisessa, oikeus olla todistamatta itseään vastaan ja tunnustamatta syyllisyyttään sekä oikeus siihen, että häntä pidetään syyttömänä, kunnes hänen syyllisyytensä on näytetty toteen.”

Siviiliprosessista 7.1.2000 annettu laki 1/2000 (Ley de Enjuiciamiento Civil)

155 §: ”Tiedoksiannot asianosaisille, jotka eivät ole vielä osallistuneet menettelyyn henkilökohtaisesti tai joita ei edusta syyttäjä. Kotipaikka.”

”1. Jos asianosaisia ei edustaja syyttäjä tai kyseessä on ensimmäinen vastaajalle osoitettu tiedoksianto tai haaste, tiedoksi antaminen tapahtuu lähettämällä asiakirjat asianosaisten kotiosoitteeseen.

--

3. Tiedoksi antamista varten kotiosoitteeksi voidaan nimetä kunnan rekisteriin merkitty kotiosoite tai muussa tarkoituksessa virallisesti ilmoitettu osoite taikka osoite, joka on merkitty viralliseen rekisteriin tai ammattialajärjestön julkaisuun, kun kyseessä on yritys tai muu yhteisö taikka henkilö, joka harjoittaa ammattia, joka edellyttää järjestöön kuulumista. Edellä mainitussa tarkoituksessa kotiosoitteena voidaan pitää myös paikkaa, jossa harjoitetaan ammatillista toimintaa muutoin kuin satunnaisesti.

--

Jos kanne kohdistuu oikeushenkilöön, voidaan kotiosoitteeksi ilmoittaa myös yrityksen johtajan, toimitusjohtajan tai valtuutetun laillisen edustajan taikka yhdistyksen hallituksen puheenjohtajan tai muun jäsenen viralliseen rekisteriin kirjattu kotiosoite; 510 §:n 1 momentin 4 kohta ja 394 §:n 2 momentti.”

510 §:n 1 momentin 4 kohta

”Lainvoimainen tuomio on purettava,

4. jos asia on voitettu perusteettomasti käyttämällä lahjontaa, väkivaltaa tai vilpillistä vehkeilyä.”

Kilpailun suojelemisesta 3.7.2007 annettu laki 15/2007 (Ley de Defensa de la Competencia). 71 ja 72 §. Näillä pykälillä saatetaan kansallisen lainsäädännön osaksi olennaisin osin direktiivin 2014/104 2 ja 3 artikla, jotka koskevat kilpailuoikeuden rikkomiseen liittyvää vastuuta ja vahinkoa kärsineen henkilön oikeutta korvaukseen.

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä pääasiassa

- 1 Transsaqui, S.L. -niminen yhtiö (jäljempänä Transsaqui) nosti 12.7.2018 kanteen juzgado mercantil núm. 1 de Valenciassa (Valencian kauppatoimisto nro 1, Espanja) ruotsalaista AB Volvo -nimistä yritystä vastaan ja vaati korvaamaan vahingon, joka oli aiheutunut sille, kun siltä oli peritty ylihintaa kahden ajoneuvon ostosta vuonna 2008 Euroopan komission käynnistämässä kilpailuoikeuden rikkomiseen liittyvässä menettelyssä todetun kuorma-autokartellin yhteydessä.
- 2 Transsaqui esitti kanteensa oikeudelliseksi perusteeksi kilpailun suojelemisesta annetun Espanjan lain (laki 15/2007) 72 ja 76 §:n ja SEUT 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä (asia AT.39824 – Kuorma-autot) 19.7.2016 annetun komission päätöksen, jolla määrättiin sakkoja kilpailuoikeuden rikkomisesta muun muassa AB Volvolle, sekä direktiivin 2014/104/EU. Vaaditun korvauksen suuruus oli edellä mainitun ylihinnan arvo eli 24 420,69 euroa.
- 3 Vaikka AB Volvon kotipaikka on Ruotsi, 405 08 Göteborg, kantaja ilmoitti vastaajan kotipaikaksi kanteeseen vastaamista koskevaa haastetiedoksiantoa varten AB Volvon tytäryhtiön, Volvo Group España, S. A. U:n (*Sociedad Anónima Unipersonal*, yhden omistajan osakeyhtiö), Espanjassa sijaitsevan osoitteen, joka oli calle Basauri, 7–9, Madrid (Espanja).
- 4 Kanne otettiin käsiteltäväksi juzgado mercantil de Valenciassa, ja jäljennös kanteesta sekä siihen liitetyistä asiakirjoista lähetettiin kirjattuna kirjeenä Volvo Group España, S. A. U:n osoitteeseen, joka oli calle Basauri, 7–9, Madrid. Kirjelähetyksen vastaanottamisesta oli kuitenkin kieltäydytty, ja lähetykseen oli lisätty käsin AB Volvon osoite, joka sijaitsee sen kotipaikassa Ruotsissa; tämän johdosta juzgado mercantil de Valencia kutsui Transsaquin antamaan tarpeellisiksi katsomansa lausumat asiasta. Transsaqui väitti, että Volvo Group España, S. A. U. kieltäytyi ottamasta vastaan haastetiedoksiantoa, joka annettiin AB Volvon kohdistuvaan kanteeseen vastaamista varten, pelkästään pitkittääkseen prosessia vilpillisesti, kun otetaan huomioon, että viimeksi mainittu omisti 100 prosenttia ensin mainitun pääomasta niin, että nämä kaksi muodostivat kilpailuoikeuden mukaisesti yhden ja saman yrityksen. Juzgado mercantil de Valencia päätti 22.5.2019, että tiedoksianto vastaajana olevalle AB Volvolle oli tehtävä tämän tytäryhtiön Volvo Group España, S. A. U:n kotipaikassa sijaitsevaan osoitteeseen ”yrittäjäkokonaisuuden periaatteen” mukaisesti.
- 5 Tiedoksiantoa yritettiin Madridissa sijaitsevien tuomioistuinten kautta 5.9.2019 edellä mainitussa osoitteessa, mutta asianajaja, joka ilmoitti olevansa ”Volvo Group España, S. A. U:n laillinen edustaja”, kieltäytyi ottamasta sitä vastaan ilmoittaen, että tiedoksianto oli tehtävä AB Volvon kotipaikassa Ruotsissa sijaitsevaan osoitteeseen. Madridin tuomioistuimet yrittivät tehdä tiedoksiannon toisen kerran 30.10.2019 samaan Madridissa sijaitsevaan tytäryhtiön osoitteeseen, joka oli calle Basauri, 7–9, ja tiedoksianto tapahtui, sillä sen vastaanottanut henkilö ilmoitti kuuluvansa lakimieskuntaan.

- 6 Koska juzgado mercantil de Valencia katsoi tiedoksiannon tapahtuneen asianmukaisesti ja vastaajan saaneen tiedoksiannon ja koska AB Volvo ei saapunut oikeuskäsittelyyn ilmoitettuna määräaikana, viimeksi mainittu todettiin poissa olevaksi ja menettelyä jatkettiin. Asianomainen päätös yritettiin antaa AB Volvolle tiedoksi sen tytäryhtiön Volvo Group España, S. A. U:n osoitteessa, mutta viimeksi mainittu kieltäytyi jälleen vastaanottamasta sitä, koska osoite oli väärä. Juzgado mercantil de Valencia antoi 26.2.2020 tuomion, jolla se hyväksyi Transsaquin kanteen, määräsi AB Volvon korvaamaan Transsaquille 24 420,69 euroa lainmukaisine korkoineen sekä maksamaan oikeudenkäyntikulut.
- 7 Juzgado mercantil de Valencia antoi edellä mainitun tuomion tiedoksi AB Volvolle kirjatulla kirjeellä, joka lähetettiin Madridissa sijaitsevaan tytäryhtiön osoitteeseen calle Basauri, 7–9 ja jonka vastaanotti kyseisessä osoitteessa läsnä ollut henkilö, joka allekirjoitti saantitodistuksen 10.3.2020. Tämän jälkeen, kun tuomiosta oli tullut lainvoimainen, oikeudenkäyntikulut vahvistettiin Transsaquin pyynnöstä, ja näihin kuluihin sisältyivät erityisesti asianajajan ja syyttäjän palkkiot sekä kanteen yhteydessä toimitetun asiantuntijalausunnon palkkiot. Juzgado mercantil de Valencia antoi tämän tiedoksi AB Volvolle Madridissa sijaitsevaan osoitteeseen huomautusten esittämistä varten, ja saantitodistus allekirjoitettiin. Juzgado mercantil de Valencia katsoi, ettei vastaaja ollut riitauttanut oikeudenkäyntikuluja ilmoitetussa määräajassa, joten se vahvisti oikeudenkäyntikuluiksi 8 310,64 euroa ja antoi päätöksensä tiedoksi AB Volvolle edellä mainittuun Madridissa sijaitsevaan tytäryhtiön osoitteeseen lähetetyllä kirjatulla kirjeellä, johon liittynyt saantitodistus allekirjoitettiin. Tuomio pantiin Transsaquin pyynnöstä täytäntöön, ja AB Volvolle esitettiin maksuvaatimus oikeuden päätöksillä, jotka annettiin 17.3.2021 tiedoksi Madridissa sijaitsevaan, AB Volvon tytäryhtiön Volvo Group España, S. A. U:n osoitteeseen, joka oli calle Basauri, 7–9.
- 8 Antaessaan juzgado mercantil de Valencialle kirjalliset selvitykset kustakin tiedoksiantoyrityksestä Volvo Group España, S. A. U. selitti syyt, joiden vuoksi se oli kieltäytynyt vastaanottamasta AB Volvolle, jonka kotipaikka on Ruotsi, osoitettuja tiedoksiantoja. Se väitti erityisesti ensinnäkin, että vaikka Volvo Group España, S. A. U. ja AB Volvo kuuluvat samaan yritysryhmään, ne molemmat ovat erillisiä oikeushenkilöitä, ensin mainittu ei hallinnoi viimeksi mainittua eikä sillä ole valtuuksia vastaanottaa tiedoksiantoja viimeksi mainitun nimissä; toiseksi, että Espanjan prosessilainsäädännön mukaisesti vastaaja on haastettava kotipaikassaan ja espanjalaiset tuomioistuimet ovat todenneet kuorma-autokartelliin liittyvissä oikeusriidoissa, että tiedoksianto tapahtuu asianmukaisesti, kun se tehdään vastaajana olevan emoyhtiön kotipaikassa, joka sijaitsee toisessa jäsenvaltiossa, eikä Espanjassa sijaitsevassa tytäryhtiön osoitteessa yrityssiteistä huolimatta; kolmanneksi, että silloin kun vastaajana olevan yhtiön kotipaikka on toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa, tiedoksiannon on tapahduttava asetuksen (EY) N:o 1393/2007 mukaisesti, ja neljänneksi, ettei kantaja voi kiertää säännöksiä, jotka koskevat tiedoksiannon suorittamista muussa vaihtoehtoisessa osoitteessa kuin vastaajan osoitteessa, sillä muussa tapauksessa tämä voi olla tuomion purkamisperuste Espanjan siviiliprosessilain 510 §:n 1 momentin 4 kohdan

mukaisesti tai se voi johtaa vastaajan poissa ollessa annettuun tuomioon, jota ei voida tunnustaa toisessa jäsenvaltiossa asetuksen (EU) 1215/2012 45 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti.

- 9 AB Volvo haki 15.6.2021 ennakkoratkaisua pyytävältä tuomioistuimelta juzgado mercantil de Valencian vastaajan poissa ollessa antaman lainvoimaisen tuomion, jolla AB Volvo määrättiin maksamaan Transsaquille korvauksia kilpailuoikeuden rikkomisesta, purkamista. Se väitti esittäneensä kyseisen hakemuksen lain mukaisessa määräajassa eli kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun se sai tiedon purkamisperusteesta, sillä tuomio oli tullut sen tietoon ”välillisesti” silloin, kun tuomion täytäntöönpanopäätökset annettiin 17.3.2021 tiedoksi sen tytäryhtiön osoitteeseen Espanjassa.

Asianosaisten keskeiset lausumat pääasian oikeudenkäynnissä

- 10 AB Volvo väittää muutoksenhaussa, että kyseessä on siviiliprosessilain 510 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu ”vilpillinen vehkeily” ja kyseisen kohdan mukaan ”lainvoimainen tuomio on purettava, – – jos asia on voitettu perusteettomasti käyttämällä – – vilpillistä vehkeilyä”. Tällainen menettely muodostuu siitä, että tuomioistuimelle ilmoitettiin tiedoksiantoja varten osoite, joka ei ollut AB Volvon kotipaikka Ruotsissa vaan tytäryhtiön osoite Espanjassa, minkä johdosta vastaaja tuomittiin poissa olevana ilman, että se on voinut puolustautua menettelyn aikana. AB Volvo väittää samoin, että vaikka voitaisiin katsoa, että emoyhtiölle osoitettu tiedoksianto, joka tehdään tytäryhtiön osoitteeseen siinä jäsenvaltiossa, jossa oikeusriita käydään, täyttää Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklasta johtuvat vaatimukset, on myönnettävä, että jäsenvaltion oikeusjärjestyksessä asetetaan perusoikeuksien suojan taso korkeammalle kuin perusoikeuskirjassa. Tämän perusteella tässä tapauksessa on noudatettava AB Volvon mukaan sitä suojan tasoa, jonka Tribunal Constitucional on vahvistanut tehokkaiden oikeussuojakeinojen osalta ja joka ylittää perusoikeuskirjassa vahvistetun vähimmäistason, kun kyseessä on emoyhtiölle osoitettu tiedoksianto, jolla emoyhtiö kutsutaan osallistumaan menettelyyn ja vastaamaan kanteeseen. Perusoikeuskirjan 53 artiklan mukaan on näet niin, että ”tämän perusoikeuskirjan määräyksiä ei saa tulkita siten, että ne rajoittaisivat tai loukkaisivat niitä ihmisoikeuksia ja perusvapauksia, jotka asianomaisella soveltamisalalla tunnustetaan – – jäsenvaltioiden valtiosäännöissä.”
- 11 Transsaqui väittää puolestaan, että AB Volvon oikeudenkäyntitaktiikka on vilpillinen ja että se pyrkii ainoastaan pitkittämään prosessia, koska pienet ja keskisuuret yritykset ovat nostaneet huomattavan määrän kanteita kuorma-autokartellin vuoksi. Transsaquin näkemyksen mukaan vastaajana olevaa emoyhtiötä ja sen tytäryhtiötä Espanjassa on pidettävä yhtenä ainoana yrityksenä kilpailuoikeutta sovellettaessa, vaikka ne ovat erillisiä oikeushenkilöitä. Se tuo lisäksi esille, että prosessiekonomian vuoksi aiemmin toteutetuista tiedoksiantoyrityksistä poiketen AB Volvon katsottiin saaneen tuomion tiedoksi

täytäntöönpanomenettelyssä, vaikka kyseinen tiedoksianto tehtiin Volvo Group España S. A. U:n osoitteeseen. Toisaalta Transsaqui väittää, että jos sen olisi pitänyt maksaa käännöskulut asetuksessa (EY) N:o 1393/2007 edellytetyn mukaisesti, se ei olisi voinut nostaa kannetta ja vaatia korvausta kuorma-autokartellin toiminnasta aiheutuneista vahingoista, koska se on talouskriisin kohteleva maantiekuljetuksia harjoittava pienyritys.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyyntöjen perusteista

- 12 Sen jälkeen kun 19.7.2016 annettu Euroopan komission päätös (asia AT. 39824 – Kuorma-autot) julkaistiin, Espanjassa on nostettu tuhansia kanteita, joissa kuorma-autokartellin piiriin kuuluneiden ajoneuvojen ostajat ovat vaatineet vahingonkorvauksia. Yksin vuonna 2021 annettiin yli 2 000 tuomiota ensimmäisessä oikeusasteessa ja yli 500 tuomiota muutoksenhakuasteessa. Tribunal Supremoon oli kirjattu 15.7.2020 mennessä 753 aiheeseen liittyvää kassaatiovalitusta. Kanteen nostaneet ovat olleet lähes poikkeuksetta pieniä tai keskisuuria yrityksiä, jotka ovat ostaneet muutamia kuorma-autoja tai vain yhden kuorma-auton kartellin toiminta-aikana. Yritykset (emoyhtiöt), joille Euroopan komissio määräsi seuraamukset ja joista yhdenkään kotipaikka ei ole Espanjassa, ovat palkanneet Espanjan suurimpia asianajotoimistoja puolustamaan niitä.
- 13 Koska valtaosassa kyseisistä oikeusriidoista korvausvaatimuksen määrä ei ole kovinkaan suuri, kanteen ja tarvittaessa siihen liitettyjen asiakirjojen, erityisesti asiantuntijalausuntojen, kääntämisestä (asetuksessa (EY) N:o 1393/2007 ja asetuksessa (EU) 2020/1784 säädetyn mukaisesti, koska vastaajan kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa) aiheutuvat kustannukset voivat nousta suhteessa hyvin suuriksi. Juuri näiden kustannusten ja tarvittavasta kansainvälisestä oikeudellista yhteistyöstä johtuvan käsittelyn pitkittymisen välttämiseksi kyseisten oikeusriitojen kantajat ovat hakeneet usein tiedoksiantoja Espanjassa sijaitsevaan tytäryhtiön osoitteeseen, vaikka vastaajana olevan emoyhtiön, jolle Euroopan komissio on määrännyt seuraamuksia, kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa.
- 14 Espanjalaiset tuomioistuimet ovat suhtautuneet näihin oikeusriitoihin toistaiseksi epäyhtenäisellä tavalla. Osa tuomioistuinta on evännyt hakemuksen tiedoksiannosta Espanjassa sijaitsevaan tytäryhtiön osoitteeseen katsoen, että tiedoksianto oli suoritettava vastaajana olevan emoyhtiön kotipaikassa. Osa on puolestaan hyväksynyt kantajan hakemuksen ja yrittänyt suorittaa tiedoksiannon Espanjassa sijaitsevaan tytäryhtiön osoitteeseen katsoen, että vastaajana oleva emoyhtiö saisi joka tapauksessa tiedon vireille tulleesta oikeusprosessista asianajajiensa kautta.
- 15 Vastaajina olevien emoyhtiöiden espanjalaiset tytäryhtiöt ovat puolestaan yleensä kieltäytyneet vastaanottamasta osoitteessaan suoritettavaa tiedoksiantoja väittäen, että vaikka kilpailuoikeuden mukaisesti ne muodostavat yhden ja saman yhtiön, ne ovat kuitenkin emoyhtiöstä erillinen oikeushenkilö eikä niillä ole valtuuksia vastaanottaa tiedoksiantoja. Myös tiedoksiantoyritykset vastaajana olevaa

emoyhtiötä Espanjassa muiden vastaavan kaltaisten menettelyjen yhteydessä edustavan asianajajan kautta ovat olleet tuloksettomia.

- 16 Kun asian ratkaiseva tuomioistuin on katsonut Espanjassa sijaitsevassa tytäryhtiön osoitteessa suoritettun tiedoksiannon olleen asianmukainen tai että sitä oli yritetty laillisesti mutta sen vastaanottamisesta oli kieltäydytty, vastaajana oleva emoyhtiö myöntää yleensä olevansa tietoinen sen poissa ollessa annetusta tuomiosta ja se hakee jollain keinolla muutosta koko prosessin mitätöimiseksi, eli se tekee vilpilliseen vehkeilyyn perustuvan tuomion purkamista koskevan valituksen (*recurso de revisión*) Tribunal Supremolle tai perusoikeuksien ja -vapauksien suojaamiseksi tarkoitetun valituksen (*recurso de amparo*) Tribunal Constitucionalille.
- 17 Tribunal Constitucional on ratkaissut tähän asti käsiteltäväkseen saatetut perusoikeuksien ja -vapauksien suojaamiseksi tarkoitetut valitukset emoyhtiön hyväksi. Tribunal Constitucional totesi esimerkiksi 25.10.2021 antamassaan tuomiossa 179/2021 (ES:TC:2021:179) ja 11.7.2022 antamassaan tuomiossa 91/2022 (ES:TC:2022:91), että Iveco, S.p.A:n oikeutta tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin oli loukattu, koska tiedoksianto vastaajalle ei ollut suoritettu sen Italiassa sijaitsevassa kotipaikassa, vaan tiedoksianto oli yritetty Espanjassa sen tytäryhtiön osoitteessa tai sitä espanjalaisissa tuomioistuimissa edustavan oikeudellisen edustajan osoitteessa.
- 18 Unionin tuomioistuin on tuonut esille oikeuskäytännössään ja erityisesti 6.10.2021 asiassa C-882/19 antamassaan tuomiossa SEUT 101 artiklan tehokkaan vaikutuksen merkityksen (ks. 34–37 kohta) sekä yrityksen käsitteen ja markkinakäyttäytymisen yhteneväisyyden käsitteen merkityksen (ks. 39, 41 ja 43 kohta); nämä käsitteet ovat merkityksellisiä, kun kilpailuoikeutta sovelletaan yritysryhmiin. Unionin tuomioistuin on todennut, että yritysryhmän emoyhtiön sääntöjenvastaisesta menettelystä vahinkoa kärsinyt voi vaatia tytäryhtiötä korvausvastuuseen tietyin edellytyksin (ks. 51 ja 52 kohta), eli kun molemmat yhtiöt muodostavat taloudellisen kokonaisuuden.
- 19 Toisaalta unionin tuomioistuin on todennut asiassa C-354/15 antamassaan tuomiossa, jossa oli kyse oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksianto muissa jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa koskevan järjestelmän tulkinnasta perusoikeuskirjan 47 artiklan valossa, että asetuksella N:o 1393/2007 pyritään takaamaan ”kussakin yksittäistapauksessa – – asianmukainen tasapaino hakijan ja vastapuolen, joka on asiakirjan vastaanottaja, intressien välillä siten, että sovitetaan oikeudenkäyntiasiakirjojen toimittamisen tehokkuuden ja nopeuden tavoitteet yhteen näiden asiakirjojen vastaanottajan puolustautumisoikeuksien asianmukaisen suojaamisen vaatimuksen kanssa, ja tämä tapahtuu muun muassa takaamalla näiden samojen asiakirjojen tosiasiallinen ja tehokas vastaanottaminen” (72 kohta).
- 20 Unionin tuomioistuin on todennut vastaavalla tavalla asiassa C-519/13 antamassaan tuomiossa, että ”oikeudenkäyntien tehokkuuden ja nopeuden

[parantamista] ja hyvän oikeudenkäytön [turvaamista]” koskevaan asetuksen N:o 1393/2007 tavoitteeseen ei päästä ”heikentämällä jollain tavoin asiakirjojen vastaanottajien puolustautumisoikeuksia, jotka johtuvat Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa kohdassa sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi [tehdyn] yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaleessa vahvistetusta oikeudesta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin”, ja tämän vuoksi kansallisten tuomioistuinten on ”kussakin yksittäistapauksessa huolehdittava siitä, että asianosaisten oikeuksia suojellaan tasapainoisesti, ja punnittava keskenään hakijan intressiä tiedoksiannon tehokkuuteen ja nopeuteen ja vastapuolen intressiä puolustautumisoikeuksien tehokkaaseen suojaan” (24, 30–33 ja 43 kohta).

- 21 Unionin tuomioistuin on ottanut vielä asiassa C-399/11 antamassaan tuomiossa kantaa siihen mahdollisuuteen, että ”jäsenvaltion [sallitaan] soveltavan perustuslaissaan taattua perusoikeuksien suojan tasoa, kun se on korkeampi kuin perusoikeuskirjasta johtuva, ja tarvittaessa pidättävän soveltamasta unionin oikeuden säännöksiä ja määräyksiä”.
- 22 Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on puolestaan todennut tulkitessaan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 6 artiklaa, joka vastaa perusoikeuskirjan 47 artiklaa, ettei oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan voida rajoittaa pelkästään ”teoreettisella tai näennäisellä” muutoksenhakumahdollisuudella. Ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 19.3.1997, *Hornsby v. Kreikka* (CE:ECHR:1997:0319JUD001835791, 40 ja 41 kohta) ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 26.2.2002, *Del Sol v. Ranska* (CE:ECHR:2002:0226JUD004680099, 21 kohta).
- 23 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on epävarma siitä, voidaanko perusoikeuskirjan 47 artiklaa, luettuna yhdessä SEUT 101 artiklan kanssa, tulkita siten, että tiedoksianto vastaajana olevalle emoyhtiölle voidaan suorittaa laillisesti tytäryhtiön kotipaikassa Espanjassa, kun kyseessä on todettu olevan kilpailuoikeudessa tarkoitettu yrityskokonaisuus. Yhtäältä koska kanne ja sitä täydentävä laaja asiakirja-aineisto vaaditaan kääntämään toiselle kielelle, mistä aiheutuu kustannuksia, ja koska tarvittava kansainvälinen oikeudellinen yhteistyö pitkittää käsittelyä, voidaan kuorma-autokartellin johdosta vahinkoa kärsineiden oikeuden tehokkaisuuteen oikeussuojakeinoihin katsoa heikentyvän, koska tästä aiheutuu niille liiallinen rasitus, mikä heikentää SEUT 101 artiklan tehokasta vaikutusta. Toisaalta oikeudenkäyntikulujen jakaminen tapahtuu tämän tyyppisissä vahingonkorvausvaatimuksia koskevissa oikeusriidoissa siten, ettei kantajalla ole takeita siitä, että se saa aina sille aiheutuneet oikeudenkäyntikulut takaisin, sillä sen vaatimuksia ei välttämättä hyväksytä kokonaisuudessaan, eikä oikeudenkäyntikuluja tällöin korvata. Direktiivin 2014/104 17 artiklan 1 kohdassa säädetään nimittäin aiheutuneen vahingon suuruuden arvioimisesta (ks. tästä seikasta unionin tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa C-312/21 esitetty ennakkoratkaisupyyntö).
- 24 On tuotava esille niin ikään, ettei emoyhtiölle osoitetun tiedoksiannon suorittaminen sen toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevaan kotipaikkaan aiheuta

emoyhtiölle välttämättä mitään merkittävää etua. Se voi näet saada järjestettyä puolustuksensa paremmin käyttämällä tytäryhtiönsä kotipaikkaan Espanjaan sijoittautunutta asianajotoimistoa kieleen ja asiakirja-aineiston hallintaan liittyvistä syistä. Kyseessä on siis kantajan ja vastaajan tehokasta oikeussuojaa koskevien oikeuksien välinen tasapaino, ja huomioon on otettava kumpaankin osapuoleen vaikuttavien prosessuaalisten menettelyjen todellinen hyöty. Lisäksi kun unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä on todettu, että kilpailuoikeuden rikkomisesta vahinkoa kärsinyt voi kohdistaa kanteen tytäryhtiöön ja tytäryhtiö voidaan tuomita emoyhtiönsä kilpailuoikeuden vastaisesta menettelystä, jollei yrityskokonaisuuden olemassaoloa ole riitautettu, lienee loogista, että tytäryhtiö voisi vastaanottaa tiedoksiannon ja asiakirjat tuomioistuinmenettelyssä, joka on pantu vireille suoraan emoyhtiötä vastaan.

- 25 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on epävarma perusoikeuskirjan 53 artiklan tulkinnasta, kun emoyhtiön – tässä tapauksessa AB Volvon – oikeutta tehokkaasiin oikeussuojakeinoihin on punnittava suhteessa kuorma-autokartellin toiminnan johdosta vahinkoa kärsineen oikeuteen tehokkaasiin oikeussuojakeinoihin, samoin kuin siitä, toteutuuko SEUT 101 artiklan tehokas vaikutus. Unionin oikeuden mahdollisia erilaisia tulkintoja on esitetty muuallakin kuin espanjalaisissa tuomioistuimissa, joten ne voivat vaikuttaa muiden jäsenvaltioiden tuomioistuihin, kun näitä pyydetään panemaan täytäntöön tuomioita, jotka on annettu ulkomailla vastaajan poissa ollessa siksi, ettei vastaaja ole saanut tiedoksiantoa sen omassa kotipaikassa, ja joiden täytäntöönpanosta on tarvittaessa kieltäydyttävä asetuksen (EU) N:o 1215/2012 45 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti. Jos ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen olisi hyväksyttävä tuomion purkamista koskeva AB Volvon valitus, kyseinen tuomio kumottaisiin ja menettely olisi aloitettava uudelleen, mikä merkitsisi sitä, että kanne ja sitä täydentävät asiakirjat olisi käännettävä vastaajan kielelle ja lähetettävä siihen jäsenvaltioon, jossa vastaajalla on kotipaikka.